

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงวิเคราะห์ (Analytical Research) แบบภาคตัดขวาง (Cross sectional study) เรื่องการประเมินความเสี่ยงด้านความปลอดภัยในโรงเรียนจังหวัดชลบุรี โดยสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะจากการศึกษาได้ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อประเมินระดับความปลอดภัยทั้ง 3 ด้านของโรงเรียน และศึกษาเปรียบเทียบระดับความปลอดภัยในโรงเรียนตามการรับรู้ของผู้บริหาร/ ครูและนักเรียนในโรงเรียน

5.1.2 วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหาร/ ครูทั้งหมดของโรงเรียน 3 แห่ง จำนวน 73 คน และนักเรียนชั้นสูงสุด ทั้งหมดของโรงเรียน 3 แห่ง จำนวน 212 คน รวมทั้งหมด 285 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามและสัมภาษณ์จำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลสถานภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับระดับความปลอดภัยทั้ง 3 ด้าน ของโรงเรียน ซึ่งผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน โดยตรวจสอบความเหมาะสมของภาษา การสื่อความหมายของข้อคำถาม ความครอบคลุมของเนื้อหาและหาค่าความเที่ยงด้วย การนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับผู้บริหาร/ ครู และนักเรียนในโรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาจำนวน 30 คน พร้อมทั้งนำแบบสอบถามส่วนที่ 2 ไปคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบาคได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามเท่ากับ 0.917 แล้วจึงนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 285 คน การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง และได้้นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทำการตรวจสอบความถูกต้อง/ ความสมบูรณ์ของข้อมูล แล้วจึงนำมาวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แปลความหมายของระดับความปลอดภัยตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ส่วนการเปรียบเทียบระดับความปลอดภัยในโรงเรียนตามการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างผู้บริหาร/ ครูและนักเรียน ใช้การทดสอบ ที (t-test)

5.1.3 ผลการวิจัย

1) ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาครั้งนี้จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหาร/ครู จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 25.6 เป็นนักเรียนจำนวน 212 คน คิดเป็นร้อยละ 74.4 เป็นเพศชายจำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 42.1 เป็นเพศหญิงจำนวน 165 คน คิดเป็นร้อยละ 57.9 ด้านอายุส่วนใหญ่อายุต่ำกว่า 20 ปี จำนวน 212 คน คิดเป็นร้อยละ 74.4 รองลงมาอายุมากกว่า 50 ปี จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 9.1 ระดับการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 151 คน คิดเป็นร้อยละ 53.0 รองลงมาเป็นระดับปริญญาตรี จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 24.9 ส่วนใหญ่ด้านประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปี จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 52.1 และไม่เคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับความปลอดภัยในโรงเรียนจำนวน 224 คน คิดเป็นร้อยละ 78.6 ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างเดินทางโดยรถประจำทางจำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 31.7 รองลงมาเดินทางโดยรถจักรยานยนต์จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 22.6

2) ลักษณะความปลอดภัยที่ปฏิบัติในโรงเรียน

การศึกษาลักษณะความปลอดภัยที่ปฏิบัติในโรงเรียนตามการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย ด้านการจัดบริการความปลอดภัยของโรงเรียน และด้านการจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา สรุปผลการศึกษาได้ ดังนี้

2.1 ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย

สิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย ซึ่งทั้งผู้บริหาร/ครู และนักเรียนรับรู้เช่นเดียวกันในแต่ละประเด็นดังนี้ คือ

สถานที่ตั้งโรงเรียน พบว่า ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติของลักษณะความปลอดภัยของโรงเรียนคือตั้งอยู่ใกล้ชุมชนมีการคมนาคมสะดวก ต่อการเดินทางไป-กลับของนักเรียน ร้อยละ 96.8 และไม่มีการปฏิบัติของลักษณะความปลอดภัยของโรงเรียน คือ ตั้งอยู่ในที่ห่างจากถนน ทางรถไฟ แม่น้ำ ลำคลอง เพื่อป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้นแก่นักเรียน ร้อยละ 76.8

อาคารเรียน พบว่า ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติของลักษณะความปลอดภัยของโรงเรียนคือมีการดูแลพื้นที่อาคารให้สะอาดอยู่เสมอและไม่ลื่น ร้อยละ 91.9 และไม่มีการปฏิบัติของลักษณะความปลอดภัยของโรงเรียน คือ การติดตั้งสัญญาณเตือนภัย/แจ้งเหตุฉุกเฉินภายในอาคาร ร้อยละ 88.4

ห้องเรียน พบว่า ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติของลักษณะความปลอดภัยของโรงเรียนคือ มีแสงสว่างเพียงพอและมีอากาศถ่ายเทสะดวก ร้อยละ 96.8 และไม่มีการปฏิบัติของลักษณะความปลอดภัยของโรงเรียน คือ มีเสาอยู่ตรงกลางห้องเรียนทำให้เกิดอันตรายจากการชนเมื่อเดินไปมาภายในห้องเรียน ร้อยละ 87.0

ห้องน้ำ ห้องส้วม พบว่า ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติของลักษณะความปลอดภัยของโรงเรียน คือ พื้นห้องน้ำ ห้องส้วมมีแสงสว่างเพียงพอและมีอากาศถ่ายเทดี ร้อยละ 80.7 และไม่มี การปฏิบัติของลักษณะความปลอดภัยของโรงเรียน คือห้องส้วมมีทุกชั้นในกรณีที่อาคารสูงมากกว่า 1 ชั้น ร้อยละ 77.2

ห้องพยาบาล พบว่าส่วนใหญ่ มีการปฏิบัติของลักษณะความปลอดภัยของโรงเรียน คือการจัดเก็บยาและอุปกรณ์การปฐมพยาบาลต่างๆ ไว้ในตู้อย่างเป็นระเบียบ ร้อยละ 90.9 และไม่มี การปฏิบัติของลักษณะความปลอดภัยของโรงเรียน คือการจัดการห้องพยาบาลให้สะอาด เรียบร้อยและเป็นสัดส่วน ได้แก่ บริเวณการปฐมพยาบาล การตรวจโรค ห้องพักรักษาผู้ป่วย โต๊ะทำงาน ของเจ้าหน้าที่ อ่างล้างมือ โทรศัพท์ติดต่อกับภายนอกโรงเรียน ร้อยละ 27.0

โรงอาหาร/ ห้องอาหาร พบว่าส่วนใหญ่มีการปฏิบัติของลักษณะความปลอดภัยของโรงเรียน คือ การจัดให้มีที่นั่งขยะมูลฝอย/ ที่รองรับเศษอาหารที่ถูกสุขลักษณะให้เพียงพอ ร้อย ละ 86.3 และไม่มี การปฏิบัติของลักษณะความปลอดภัยของโรงเรียน คือ การจัดให้โรงอาหาร โดยรอบให้มีการกั้นด้วยมุ้งลวดหรือลวดตาข่ายเพื่อป้องกันสัตว์หรือแมลงต่างๆ ร้อยละ 62.1

ห้องสมุด พบว่าส่วนใหญ่มีการปฏิบัติของลักษณะความปลอดภัยของโรงเรียน คือ การจัดโต๊ะเก้าอี้ที่มีสภาพแข็งแรงมั่นคงให้มีจำนวนเพียงพอกับจำนวนผู้ใช้ห้องสมุด ร้อยละ 94.4 และไม่มี การปฏิบัติของลักษณะความปลอดภัยของโรงเรียน คือการจัดหนังสือให้เป็นหมวดหมู่วาง เป็นระเบียบเรียบร้อยร้อยละ 13.0

ห้องประชุม พบว่าส่วนใหญ่มีการปฏิบัติของลักษณะความปลอดภัยของโรงเรียน คือ การจัดอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ภายในห้องให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ร้อยละ 87.0 และไม่มี การปฏิบัติของลักษณะความปลอดภัยของโรงเรียน คือการจัดตั้งอุปกรณ์ดับเพลิงขั้นต้น ร้อยละ 50.2

ห้องปฏิบัติการ/ โรงฝึกงาน พบว่าส่วนใหญ่มีการปฏิบัติของลักษณะความ ปลอดภัยของโรงเรียน คือการจัดแสงสว่างภายในห้องให้เพียงพอ ร้อยละ 86.0 และไม่มี การปฏิบัติ ของลักษณะความปลอดภัยของโรงเรียน คือ การจัดให้มีการติดตั้งเครื่องดับเพลิงขั้นต้นไว้ภายใน ห้อง ร้อยละ 41.1

โรงพลศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่ มีการปฏิบัติของลักษณะความปลอดภัยของ โรงเรียน คือ ครูแนะนำวิธีการใช้และฝึกให้นักเรียนปฏิบัติได้อย่างถูกต้องก่อนนำอุปกรณ์ไปใช้จริง ร้อยละ 86.7 และไม่มี การปฏิบัติของลักษณะความปลอดภัยของโรงเรียน คือการจัดให้มีเครื่อง ดับเพลิงขั้นต้นภายในโรงฝึกพลศึกษา ร้อยละ 47.4

สนามเด็กเล่น พบว่า ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติของลักษณะความปลอดภัยของ โรงเรียน คือการจัดให้มีกฎระเบียบที่ชัดเจนในการเล่น/ การใช้สนามเด็กเล่นหรือสนามกีฬา ร้อยละ

83.2 และที่ไม่มีการปฏิบัติของลักษณะความปลอดภัยของโรงเรียน คือ พื้นที่มีการจัดวางอุปกรณ์ ห้อยโหนหรือป็นป่ายสำหรับนักเรียนมีการปูด้วยทราย ขี้เลื่อย หรือวัสดุอ่อนนุ่ม ร้อยละ 35.1

2.2 ด้านการจัดบริการความปลอดภัยของโรงเรียน

การจัดบริการความปลอดภัยของโรงเรียน พบว่าส่วนใหญ่มีการปฏิบัติของ ลักษณะความปลอดภัยของโรงเรียน คือ การจัดทำประกันอุบัติเหตุในโรงเรียน ร้อยละ 89.1 และ ไม่มีการปฏิบัติของลักษณะความปลอดภัยของโรงเรียน คือ การจัดบริการฝึกซ้อมเพื่อความปลอดภัย เช่น การฝึกหนีไฟ เมื่อเกิดไฟไหม้ หรือการปฏิบัติตนเมื่อเกิดภัยพิบัติตามธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม แผ่นดินไหว การจัดบริการฝึกอบรมเพื่อความปลอดภัย เช่น การฝึกซ้อมหนีไฟ การป้องกัน / ระงับ อัคคีภัย การป้องกันภัยพิบัติทางธรรมชาติ ร้อยละ 68.8

2.3 ด้านการจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา

ความปลอดภัยในโรงเรียน พบว่าส่วนใหญ่มีการปฏิบัติของลักษณะความปลอดภัยของโรงเรียน คือ การปฏิบัติตนเพื่อการป้องกันอุบัติเหตุในบริเวณโรงเรียน ร้อยละ 93.3 และ ไม่มีการปฏิบัติของลักษณะความปลอดภัยของโรงเรียน คือ การปฏิบัติตนเพื่อการป้องกันอันตรายจาก ไฟไหม้/ อัคคีภัย/ ภัยพิบัติทางธรรมชาติ ร้อยละ 27.4

ความปลอดภัยในการสัญจร พบว่า ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติของลักษณะ ความปลอดภัยของโรงเรียน คือ การปฏิบัติตนในการเดินทางเท้าอย่างปลอดภัย ร้อยละ 88.4 และ ไม่มีการปฏิบัติของลักษณะความปลอดภัยของโรงเรียน คือ การฝึกปฏิบัติที่ถูกต้องเกี่ยวกับกิจกรรม ด้านการจราจรที่ปลอดภัย เช่น กฎจราจร / กฎหมาย/ สิ/ เครื่องหมาย/ ป้าย ฯลฯ ร้อยละ 19.3

ความปลอดภัยในบ้าน พบว่าส่วนใหญ่ มีการปฏิบัติของลักษณะความปลอดภัยของโรงเรียน คือ การปฏิบัติตนเพื่อการป้องกันอันตรายจากการเกิดอุบัติเหตุในบริเวณบ้าน ร้อยละ 86.3 และ ไม่มีการปฏิบัติของลักษณะความปลอดภัยของโรงเรียน คือ การปฏิบัติตนเพื่อการป้องกัน การเกิดไฟไหม้ ร้อยละ 26.7

3) การประเมินระดับความปลอดภัยในโรงเรียน

การศึกษาระดับความปลอดภัยในโรงเรียนตามการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย ด้านการจัดบริการความปลอดภัยของ โรงเรียน และด้านการจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา สรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

3.1) ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย

สิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย พบว่า โดยรวมทั้งหมดอยู่ใน ระดับการปฏิบัติที่ปลอดภัยสูง ($\bar{X} = 64.4$, S.D. = 11.6) ซึ่งผู้บริหาร/ ครูและนักเรียน รับรู้ เช่นเดียวกันในแต่ละประเด็นดังนี้ คือ

สถานที่ตั้งโรงเรียน พบว่าอยู่ในระดับการปฏิบัติที่ปลอดภัยต่ำ ($\bar{X} = 5.6$, S.D. = 1.4) โดยมีลักษณะการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ โรงเรียนตั้งอยู่ใกล้ชุมชนมีการคมนาคมสะดวกต่อการเดินทางไป-กลับ ของนักเรียน ($\bar{X} = 0.97$, S.D. = 0.18) ส่วนลักษณะการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ โรงเรียนตั้งอยู่ในที่ห่างจากถนน ทางรถไฟ แม่น้ำ ลำคลอง เพื่อป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้นแก่นักเรียน ($\bar{X} = 0.23$, S.D. = 0.42)

อาคารเรียน พบว่า อยู่ในระดับการปฏิบัติที่ปลอดภัยปานกลาง ($\bar{X} = 5.7$, S.D. = 1.6) โดยมีลักษณะการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การดูแลพื้นที่อาคารให้สะอาดอยู่เสมอและไม่ชื้น ($\bar{X} = 0.92$, S.D. = 0.27) รองลงมาคือ การจัดการภายในตัวอาคารให้มีแสงสว่างเพียงพอ ($\bar{X} = 0.91$, S.D. = 0.28) ส่วนลักษณะการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การติดตั้งสัญญาณเตือนภัย/ แจ้งเหตุฉุกเฉินภายในอาคาร ($\bar{X} = 0.12$, S.D. = 0.32) รองลงมาคือ การจัดสร้างทางออกฉุกเฉิน หรือ ประตูฉุกเฉินของตัวอาคารเมื่อเกิดกรณีฉุกเฉิน เช่น ไฟไหม้ ($\bar{X} = 0.15$, S.D. = 0.36)

ห้องเรียน พบว่า อยู่ในระดับการปฏิบัติที่ปลอดภัยสูง ($\bar{X} = 8.4$, S.D. = 1.1) โดยมีลักษณะการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีแสงสว่าง เพียงพอ และมีอากาศถ่ายเทสะดวก ($\bar{X} = 0.97$, S.D. = 0.18) รองลงมา คือ การมีประตูเข้า-ออก จากห้องเรียน 2 ประตู ($\bar{X} = 0.96$, S.D. = 0.19) การมีพื้นห้องเป็นพื้นเรียบเสมอกันตลอดแนว ($\bar{X} = 0.96$, S.D. = 0.20) และการมีการจัดโต๊ะเรียนและเก้าอี้ให้เป็นแถวแบบขนาน มีช่องว่างระหว่างแถวซึ่งกว้างพอที่จะเดินไปมาได้ ($\bar{X} = 0.96$, S.D. = 0.20) ส่วนลักษณะการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การมีเสาอยู่ตรงกลางห้องเรียน ทำให้เกิดอันตรายจากการชนเมื่อเดินไปมาภายในห้องเรียน ($\bar{X} = 0.13$, S.D. = 0.34)

ห้องน้ำ-ห้องส้วม พบว่า อยู่ในระดับการปฏิบัติที่ปลอดภัยต่ำ ($\bar{X} = 4.3$, S.D. = 1.5) โดยมีลักษณะการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทดี ($\bar{X} = 0.81$, S.D. = 0.40) รองลงมา คือ พื้นที่ห้องน้ำ ห้องส้วม มีความสะอาดไม่ชื้น ($\bar{X} = 0.80$, S.D. = 0.40) ส่วนลักษณะการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ห้องส้วมมีทุกชั้นในกรณีที่อาคารสูงมากกว่า 1 ชั้น ($\bar{X} = 0.23$, S.D. = 0.42)

ห้องพยาบาล พบว่า อยู่ในระดับการปฏิบัติที่ปลอดภัยสูง ($\bar{X} = 6.7$, S.D. = 1.9) โดยมีลักษณะการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดเก็บยาและอุปกรณ์ต่างๆ ไว้ในตู้อย่างระเบียบ ($\bar{X} = 0.91$, S.D. = 0.29) รองลงมา คือ การจัดยาทุกชนิดให้มีฉลากติดบอกชื่อยา สรรพคุณ วิธีใช้ ครอบถ้วน และการจัดการเตียงผู้ป่วยให้มีความสะอาดแข็งแรง ($\bar{X} = 0.88$, S.D. = 0.32) ส่วนลักษณะการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การจัดห้องพยาบาลให้สะอาดเรียบร้อยและเป็นสัดส่วน ได้แก่ บริเวณการปฐมพยาบาล การตรวจโรค ห้องพักรักษาผู้ป่วย โต๊ะทำงานของเจ้าหน้าที่ ($\bar{X} = 0.73$, S.D. = 0.44)

โรงอาหาร/ ห้องอาหาร พบว่า อยู่ในระดับการปฏิบัติที่ปลอดภัยสูง ($\bar{X} = 8.6$, S.D. = 2.5) โดยมีลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ พื้นห้องปูด้วยวัสดุที่เป็นพื้นเรียบ ทำความสะอาดง่าย ($\bar{X} = 0.86$, S.D. = 0.35) และการจัดให้มีที่ทิ้งขยะมูลฝอย/ ที่รองรับเศษอาหารที่ถูกสุขลักษณะให้เพียงพอ ($\bar{X} = 0.86$, S.D. = 0.34) รองลงมาคือ โต๊ะทำด้วยวัสดุพื้นเรียบทำความสะอาดง่าย ($\bar{X} = 0.84$, S.D. = 0.37) ส่วนลักษณะการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ โรงอาหารโดยรอบมีการกั้นด้วยมุ้งลวด หรือลวดตาข่ายเพื่อป้องกันสัตว์หรือแมลงต่างๆ ($\bar{X} = 0.38$, S.D. = 0.49)

ห้องสมุด พบว่า อยู่ในระดับการปฏิบัติที่ปลอดภัยสูง ($\bar{X} = 3.7$, S.D. = 0.8) โดยมีลักษณะการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดห้องให้สะอาด มีอากาศถ่ายเทได้สะดวก ($\bar{X} = 0.94$, S.D. = 0.24) และการจัดโต๊ะเก้าอี้ที่มีสภาพแข็งแรง มั่นคง ให้มีจำนวนเพียงพอกับจำนวนผู้ใช้ห้องสมุด ($\bar{X} = 0.94$, S.D. = 0.23) รองลงมาคือ การจัดให้มีแสงสว่างอย่างทั่วถึงเพียงพอกับการใช้สายตา ($\bar{X} = 0.92$, S.D. = 0.27) ส่วนลักษณะการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การจัดหนังสือให้เป็นหมวดหมู่วางเป็นระเบียบเรียบร้อย ($\bar{X} = 0.87$, S.D. = 0.34)

ห้องประชุม พบว่า อยู่ในระดับการปฏิบัติที่ปลอดภัยสูง ($\bar{X} = 3.1$, S.D. = 1.1) โดยมีลักษณะการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีประตูเข้าออก 2 ประตู และการจัดอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ภายในห้องให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ($\bar{X} = 0.87$, S.D. = 0.34) รองลงมาคือ เก้าอี้แข็งแรง และมีจำนวนเพียงพอกับจำนวนนักเรียน ($\bar{X} = 0.83$, S.D. = 0.37) ส่วนลักษณะการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือการติดตั้งอุปกรณ์ดับเพลิงขั้นต้น ($\bar{X} = 0.50$, S.D. = 0.50)

ห้องปฏิบัติการ/ โรงฝึกงาน พบว่า อยู่ในระดับการปฏิบัติที่ปลอดภัยสูง ($\bar{X} = 6.0$, S.D. = 2.3) โดยมีลักษณะการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดแสงสว่างภายในห้องเพียงพอ ($\bar{X} = 0.86$, S.D. = 0.35) รองลงมาคือการจัดให้มีการถ่ายเทอากาศที่ดีภายในห้อง ($\bar{X} = 0.85$, S.D. = 0.36) ส่วนลักษณะการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การจัดให้มีการติดตั้งเครื่องดับเพลิงขั้นต้นไว้ในห้อง ($\bar{X} = 0.59$, S.D. = 0.49).

โรงฝึกพลศึกษา พบว่า อยู่ในระดับการปฏิบัติที่ปลอดภัยสูง ($\bar{X} = 7.1$, S.D. = 2.3) โดยมีลักษณะการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูแนะนำวิธีการใช้และฝึกให้นักเรียนปฏิบัติได้อย่างถูกต้องก่อนนำอุปกรณ์ไปใช้จริง ($\bar{X} = 0.87$, S.D. = 0.34) รองลงมาคือ การมีอากาศถ่ายเทได้สะดวก มีแสงสว่างเพียงพอ และการเล่นกีฬา/ การใช้อุปกรณ์ต่างๆ มีครู/ ผู้ควบคุมการเล่นของนักเรียนตลอดเวลา ($\bar{X} = 0.85$, S.D. = 0.36) ส่วนลักษณะการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การจัดให้มีการติดตั้งอุปกรณ์ดับเพลิงขั้นต้นภายในโรงพลศึกษา ($\bar{X} = 0.53$, S.D. = 0.50)

สนามเด็กเล่น พบว่า อยู่ในระดับการปฏิบัติที่ปลอดภัยสูง ($\bar{X} = 5.2$, S.D. = 1.9) โดยมีลักษณะการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดให้มีกฎระเบียบที่ชัดเจนในการเล่น / การใช้

สนามเล่น หรือสนามกีฬา ($\bar{X} = 0.83$, S.D. = 0.37) รองลงมาคือ นักเรียนทุกคนต้องได้รับคำแนะนำ/ สอนวิธีการใช้อุปกรณ์การเล่น/ เครื่องเล่นต่างๆ ก่อนที่จะใช้สนามเล่นหรือลงเล่นกีฬาในสนาม ($\bar{X} = 0.80$, S.D. = 0.40) ส่วนลักษณะการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือพื้นที่ที่มีอุปกรณ์ห้อยโหนหรือปีนป่ายสำหรับนักเรียน มีการปูด้วยทราย ขี้เลื่อย หรือวัสดุอ่อนนุ่ม ($\bar{X} = 0.65$, S.D. = 0.48) รองลงมาคือ อุปกรณ์เครื่องเล่นสนามอยู่ในสภาพดี มีความมั่นคง แข็งแรง ไม่ผุกร่อน ไม่เป็นสนิม ($\bar{X} = 0.68$, S.D. = 0.47)

3.2) ด้านการจัดบริการความปลอดภัยของโรงเรียน

การจัดบริการความปลอดภัยของโรงเรียน พบว่าโดยรวมทั้งหมดอยู่ในระดับการปฏิบัติที่ปลอดภัยสูง ($\bar{X} = 18.7$, S.D. = 5.3) ซึ่งทั้งผู้บริหาร/ ครูและนักเรียน รับรู้เช่นเดียวกันในแต่ละประเด็นดังนี้ คือ

การจัดบริการสุขภาพ พบว่า อยู่ในระดับการปฏิบัติที่ปลอดภัยสูง ($\bar{X} = 6.8$, S.D. = 2.5) โดยมีลักษณะการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูหรือเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ผ่านการอบรมด้านการรักษาพยาบาลเบื้องต้นสามารถดูแลและให้ความช่วยเหลือนักเรียนได้ในโรงเรียน ($\bar{X} = 0.84$, S.D. = 0.37) รองลงมาคือ การตรวจสุขภาพให้แก่นักเรียนโดยพยาบาลหรือเกณฑ์หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำทุกภาคเรียน ($\bar{X} = 0.80$, S.D. = 0.40) ส่วนลักษณะการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การส่งเสริมสุขภาพหลายรูปแบบทุกเดือน โดยการจัดรูปแบบสื่อในลักษณะต่างๆ เช่น วิชิตูโทรทัศน์ วิทยุทัศน์ สื่อโฆษณาต่างๆ เป็นต้น ($\bar{X} = 0.67$, S.D. = 0.47) รองลงมาคือ การติดต่อเจ้าหน้าที่สาธารณสุขให้มาบริการสร้างภูมิคุ้มกันโรคแก่นักเรียน พร้อมทั้งมีจดหมายขอให้ผู้ปกครองหรือกระดานผู้ปกครองให้ผู้ปกครองพานักเรียนไปรับภูมิคุ้มกันโรค ($\bar{X} = 0.69$, S.D. = 0.46)

การจัดบริการความปลอดภัยในการเดินทางไปกลับโรงเรียน ($\bar{X} = 4.1$, S.D. = 1.4) โดยมีลักษณะการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือการจัดเส้นทางเข้าออกของรถที่เข้ามาในโรงเรียน ($\bar{X} = 0.88$, S.D. = 0.33) รองลงมาคือ การกำหนดจุดรับส่งนักเรียนสำหรับผู้ปกครองอย่างเป็นสัดส่วน ($\bar{X} = 0.87$, S.D. = 0.34) ส่วนลักษณะการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือการจัดบริการรถโรงเรียน ในการรับส่งนักเรียนระหว่างบ้านและโรงเรียน ($\bar{X} = 0.43$, S.D. = 0.50)

ส่วนการจัดบริการฝึกซ้อมเพื่อความปลอดภัย เช่น การฝึกหนีไฟเมื่อเกิดไฟไหม้ หรือการปฏิบัติตนเมื่อเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม แผ่นดินไหว และการจัดบริการฝึกอบรมเพื่อความปลอดภัย เช่น การฝึกซ้อมการหนีไฟ การป้องกัน/ ระวังอัคคีภัย การป้องกันภัยพิบัติทางธรรมชาติ อยู่ในระดับการปฏิบัติที่ปลอดภัยต่ำ ($\bar{X} = 0.31$, S.D. = 0.46)

3) ด้านการจัดการเรียนการสอนสวัสดีศึกษา

การจัดการเรียนการสอนสวัสดีศึกษา พบว่าโดยรวมทั้งหมดอยู่ในระดับการปฏิบัติ

ที่ปลอดภัยสูง ($\bar{X} = 17.7$, S.D. = 4.3) ซึ่งทั้งผู้บริหาร/ครูและนักเรียนรับรู้เช่นเดียวกันในแต่ละประเด็นดังนี้ คือ

ด้านความปลอดภัยในโรงเรียน พบว่าอยู่ในระดับการปฏิบัติที่ปลอดภัยสูง ($\bar{X} = 7.6$, S.D. = 2.1) โดยมีลักษณะการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การปฏิบัติตนเพื่อการป้องกันอุบัติเหตุในบริเวณโรงเรียน ($\bar{X} = 0.93$, S.D. = 0.25) รองลงมาคือการปฏิบัติตนเพื่อการเล่นในสนามเด็กเล่นอย่างปลอดภัย ($\bar{X} = 0.89$, S.D. = 0.31) ส่วนลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การปฏิบัติตนเมื่อเกิดไฟไหม้/ อัคคีภัย ($\bar{X} = 0.73$, S.D. = 0.45) รองลงมา คือ การปฏิบัติตนเพื่อการป้องกันอันตรายจากไฟฟ้า ($\bar{X} = 0.74$, S.D. = 0.44)

ด้านความปลอดภัยในการสัญจร พบว่าอยู่ในระดับการปฏิบัติที่ปลอดภัยสูง ($\bar{X} = 6.0$, S.D. = 1.6) โดยมีลักษณะการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การเรียนรู้และความเข้าใจอย่างถูกต้องเกี่ยวกับสัญญาณไฟจราจร การปฏิบัติตนในการเดินทางเท้าอย่างปลอดภัย การเรียนรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการจราจรต่างๆ ในบริเวณโรงเรียนอย่างปลอดภัย และการเรียนรู้ขั้นตอนการติดต่อกับบุคคลที่ให้บริการความปลอดภัยในการสัญจร ($\bar{X} = 0.88$, S.D. = 0.32)

ด้านความปลอดภัยในบ้าน พบว่าอยู่ในระดับการปฏิบัติที่ปลอดภัยสูง ($\bar{X} = 4.1$, S.D. = 1.4) โดยมีลักษณะการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การปฏิบัติตนเพื่อป้องกันอันตรายจากการเกิดอุบัติเหตุในบริเวณบ้าน ($\bar{X} = 0.86$, S.D. = 0.34) รองลงมาคือ การปฏิบัติตนเพื่อป้องกันอันตรายจากเครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ ในบ้าน ($\bar{X} = 0.85$, S.D. = 0.36) ส่วนลักษณะการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การปฏิบัติตนเพื่อป้องกันการเกิดไฟไหม้ในบ้าน ($\bar{X} = 0.73$, S.D. = 0.44)

4) การประเมินระดับความเสี่ยงความปลอดภัยในโรงเรียน

การประเมินระดับความเสี่ยงความปลอดภัยในโรงเรียนทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย ด้านการจัดบริการความปลอดภัยของโรงเรียน และด้านการจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษาโดยพิจารณาจากเกณฑ์โอกาส และเกณฑ์ความรุนแรง พบว่า การปฏิบัติลักษณะความปลอดภัยของโรงเรียนทั้ง 3 ด้าน มีระดับความเสี่ยงอยู่ในระดับ 1 หรือเล็กน้อย ซึ่งเป็นระดับความเสี่ยงความปลอดภัยในโรงเรียนที่ยอมรับได้

5) การเปรียบเทียบระดับความปลอดภัยในโรงเรียน

การศึกษาเปรียบเทียบระดับความปลอดภัยในโรงเรียนตามการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย ด้านการจัดบริการความปลอดภัยของโรงเรียน และด้านการจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา สรุปผลการศึกษาได้ ดังนี้

5.1) ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย

ผู้บริหาร/ ครูและนักเรียนรับรู้ระดับความปลอดภัยในโรงเรียนด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัยในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$) เมื่อพิจารณาสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัยในแต่ละด้าน พบว่ามี 5 ด้านที่แตกต่างกันได้แก่ ด้านสถานที่ตั้งโรงเรียน อาคารเรียน ห้องน้ำห้องส้วม ห้องสมุด และสนามเด็กเล่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$)

5.2) ด้านการจัดบริการความปลอดภัยของโรงเรียน

ผู้บริหาร/ ครูและนักเรียนรับรู้ระดับความปลอดภัยในโรงเรียนด้านการจัดบริการความปลอดภัยของโรงเรียน ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$) เมื่อพิจารณาการจัดบริการความปลอดภัยของโรงเรียน ในแต่ละด้าน พบว่ามี 4 ด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$) ได้แก่ การแนะแนว การให้คำแนะนำ/ การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับความปลอดภัยในโรงเรียน การจัดสารวัตรนักเรียนด้านความปลอดภัยหรืออาสาสมัครสวัสดิภาพ เพื่อให้บริการด้านความปลอดภัยในโรงเรียน การจัดบริการฝึกซ้อมเพื่อความปลอดภัย เช่น การฝึกหนีไฟ เมื่อเกิดไฟไหม้หรือการปฏิบัติตนเมื่อเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม / แผ่นดินไหว และการจัดบริการสุขภาพ

5.3) ด้านการจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา

ผู้บริหาร/ ครูและนักเรียนรับรู้ระดับความปลอดภัยในโรงเรียนด้านการจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษาในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P\text{-value} < 0.05$) เมื่อพิจารณาการจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษาในแต่ละด้าน พบว่ามีด้านความปลอดภัยในโรงเรียนที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P\text{-value} < 0.05$)

5.2 การอภิปรายผล

ผลการวิจัยการประเมินความเสี่ยงด้านความปลอดภัยในโรงเรียนจังหวัดชลบุรี มีประเด็นอภิปรายดังนี้ คือ

5.2.1 ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย

สิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย พบว่าโดยรวมทั้งหมดอยู่ในระดับการปฏิบัติที่ปลอดภัยสูง ซึ่งทั้งผู้บริหาร/ ครูและนักเรียนเห็นสอดคล้องกัน โดยมีการจัดห้องเรียน ห้องพยาบาล โรงอาหาร/ ห้องอาหาร ห้องสมุด ห้องประชุม ห้องปฏิบัติการ/ โรงฝึกงาน โรงพลศึกษา และสนามเด็กเล่น จัดอยู่ในระดับการปฏิบัติปลอดภัยสูง สำหรับอาคารเรียนจัดอยู่ในระดับการปฏิบัติที่ปลอดภัยปานกลาง ส่วนสถานที่ตั้งโรงเรียนและห้องน้ำห้องส้วมจัดอยู่ในระดับการปฏิบัติที่ปลอดภัยต่ำ

1) ห้องเรียน โรงเรียนมีการจัดห้องเรียนให้มีแสงสว่างเพียงพอ และมีอากาศถ่ายเทสะดวก เป็นส่วนที่มีระดับการปฏิบัติที่ปลอดภัยสูงสุด รองลงมาคือมีประตูเข้าออกจากห้องเรียน 2 ประตู มีพื้นห้องเป็นพื้นเรียบเสมอกันตลอดแนว มีการจัดโต๊ะเรียนและเก้าอี้ให้เป็นแถวตอนแบบขนาน และมีช่องว่างระหว่างแถวซึ่งกว้างพอที่จะเดินไปมาได้ นอกจากนั้น โต๊ะเรียนและเก้าอี้/ ม้านั่ง มีขนาดเหมาะสมถูกสุขลักษณะ และใช้ชนิดที่แยกกัน ตลอดจนมีการใช้เครื่องมือการเรียนการสอนที่สะอาดปลอดภัยต่อนักเรียนและมีการจัดเก็บจัดวางอุปกรณ์เครื่องมือให้เป็นระเบียบเรียบร้อย สำหรับส่วนที่มีระดับการปฏิบัติที่ปลอดภัยต่ำสุดคือ ภายในห้องเรียน ไม่ควรมีเสาอยู่ตรงกลางห้อง เพราะอาจจะบดบังนักเรียนไม่ให้เห็นกระดานและยังอาจเป็นอันตรายต่อนักเรียนเมื่อวิ่งเล่นอาจมีการชนเสาได้ (एमओमा वडननुरानन्त, 2548)

2) ห้องพยาบาล โรงเรียนมีการจัดห้องพยาบาลให้มีการจัดเก็บยาและอุปกรณ์การปฐมพยาบาลต่างๆ ไว้ในตู้อย่างเป็นระเบียบ เป็นส่วนที่มีระดับการปฏิบัติที่ปลอดภัยสูงสุด รองลงมาคือมีการจัดยาทุกชนิดให้มีสลากติดบอกชื่อยา สรรพคุณ และวิธีใช้ครบถ้วน มีการจัดเตียงพักของผู้ป่วยให้มีความสะอาด แข็งแรงและถูกสุขลักษณะ นอกจากนั้นมีการจัดการอุปกรณ์การปฐมพยาบาลให้มีความสะอาดและปลอดภัย มีการจัดตั้งห้องพยาบาลในบริเวณที่สงบใกล้ห้องพักครู มีอากาศระบายถ่ายเทได้สะดวก และมีแสงสว่างเพียงพอ มีการใช้กุญแจเปิด ปิดตู้ยาสำหรับปิดใส่กุญแจทุกครั้งเมื่อใช้ตู้ยาแล้ว สำหรับส่วนที่มีระดับการปฏิบัติที่ปลอดภัยต่ำและต่ำสุด คือ การจัดให้มีเจ้าหน้าที่ประจำห้องพยาบาลคอยทำหน้าที่ดูแลควบคุมอยู่เสมอ และการจัดห้องพยาบาลให้สะอาดเรียบร้อยเป็นสัดส่วน ได้แก่ บริเวณการปฐมพยาบาล การตรวจโรค ห้องพักผู้ป่วย โต๊ะทำงานของเจ้าหน้าที่ อ่างล้างมือ โทรศัพท์ติดต่อกับภายนอกโรงเรียน (एमओमा वडननुरानन्त, 2548)

3) โรงอาหาร/ ห้องอาหาร โรงเรียนมีการจัดโรงอาหาร/ ห้องอาหาร ให้มีพื้นห้องปูด้วยวัสดุที่เป็นพื้นเรียบ ทำความสะอาดง่าย และจัดให้มีที่นั่งขยะมูลฝอย/ ที่รองรับเศษอาหารที่ถูกสุขลักษณะให้เพียงพอเป็นส่วนที่มีระดับการปฏิบัติที่ปลอดภัยสูงสุด รองลงมาคือ โต๊ะทำด้วยวัสดุที่เป็นพื้นเรียบทำความสะอาดง่าย นอกจากนั้นยังมีแสงสว่างเพียงพอ การระบายอากาศดี โต๊ะรับประทานอาหารและเก้าอี้มีความแข็งแรงและเพียงพอกับจำนวนนักเรียน มีความสะอาดเรียบร้อยอยู่เสมอ ภาชนะเครื่องใช้ในการใส่อาหาร ประุงอาหารอยู่ในสภาพดี สะอาด โรงอาหาร/ ห้องอาหาร ตั้งอยู่ห่างไกลแหล่งปฏิกูล มีตู้เก็บภาชนะที่สามารถป้องกันแมลงหรือสัตว์นำโรคได้ดี มีการจัดให้น้ำสะอาดสำหรับดื่มและและใช้เพียงพอ โดยจัดให้มีอ่างน้ำพุสำหรับดื่ม และอ่างน้ำสำหรับล้างมือ สำหรับส่วนที่มีการปฏิบัติที่ปลอดภัยต่ำสุดคือ โรงอาหาร โดยรอบไม่มีการกั้นด้วยมุ้งลวด หรือลวดตาข่ายเพื่อป้องกันสัตว์หรือแมลงต่างๆ และไม่มีการติดตั้งอุปกรณ์ดับเพลิงขั้นต้น (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2540)

4) ห้องสมุด โรงเรียนมีการจัดห้องสมุดให้โต๊ะเก้าอี้ที่มีสภาพแข็งแรง มั่นคง ให้มีจำนวนเพียงพอกับจำนวนผู้ใช้ห้องสมุด และมีการจัดห้องให้สะอาด มีอากาศถ่ายเทได้สะดวก เป็นส่วนที่มีระดับการปฏิบัติที่ปลอดภัยสูงสุด รองลงมาคือ มีการจัดให้มีแสงสว่างอย่างทั่วถึง เพียงพอสำหรับการใช้สายตา สำหรับส่วนที่มีระดับการปฏิบัติที่ปลอดภัยต่ำสุด คือ มีการจัดหนังสือให้เป็นหมวดหมู่ วางเป็นระเบียบเรียบร้อย (एमअमा वडननुरानन्त, 2548)

5) ห้องประชุม โรงเรียนมีการจัดห้องประชุม มีการจัดอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ภายในห้องให้เป็นระเบียบเรียบร้อย และมีประตูเข้าออก 2 ประตู เป็นส่วนที่มีระดับการปฏิบัติที่ปลอดภัยสูงสุด รองลงมา คือมีเก้าอี้แข็งแรง จำนวนเพียงพอกับจำนวนนักเรียน สำหรับส่วนที่มีระดับการปฏิบัติที่ปลอดภัยต่ำสุดการติดตั้งอุปกรณ์ดับเพลิงขั้นต้น (एमअमा वडननुरानन्त, 2548)

6) ห้องปฏิบัติการ/ โรงฝึกงาน โรงเรียนมีการจัดห้องปฏิบัติการให้มีแสงสว่างภายในห้องเพียงพอเป็นส่วนที่มีระดับการปฏิบัติที่ปลอดภัยสูงสุด รองลงมาคือ มีการถ่ายเทอากาศที่ดีภายในห้อง นอกจากนั้นมีการให้นักเรียนได้รับคำแนะนำจากครูก่อนใช้อุปกรณ์/ สารเคมีต่างๆ และปฏิบัติตามข้อบังคับของการใช้ห้องปฏิบัติการอย่างเคร่งครัด เครื่องมืออุปกรณ์จัดเก็บไว้ในตู้ อุปกรณ์อย่างเป็นระเบียบเรียบร้อยและแยกประเภทต่างๆ ไว้ น้ำยาเคมี/ สารเคมีต่างๆ มีการติดชื่อสารเคมีและการเกิดอันตรายที่ภาชนะทุกขวดหรือภาชนะที่บรรจุทุกใบ การจัดให้มีอ่างล้างมือ/ ก๊อกน้ำ/ สบู่ไว้ใช้ภายในห้อง สำหรับส่วนที่มีระดับการปฏิบัติที่ปลอดภัยต่ำและต่ำสุด คือการจัดอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล เช่น ถุงมือ แวนตา ฯลฯ ตามชนิดของอันตรายที่อาจเกิดขึ้นให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียนเพื่อใช้สวมใส่ และการติดตั้งเครื่องดับเพลิงขั้นต้นไว้ภายในห้อง (ประเสริฐ ศรีไพโรจน์, 2538)

7) โรงฝึกพลศึกษา โรงเรียนมีการจัดโรงฝึกพลศึกษาให้มีครูแนะนำวิธีการใช้และฝึกให้นักเรียนปฏิบัติได้อย่างถูกต้องก่อนนำอุปกรณ์ไปใช้จริง เป็นส่วนที่มีระดับการปฏิบัติที่ปลอดภัยสูงสุด รองลงมาคือ การจัดให้การถ่ายเทอากาศได้สะดวกและสว่างเพียงพอ และการเล่นกีฬา/ การใช้อุปกรณ์ต่างๆ มีครู/ ผู้ควบคุมการเล่นของนักเรียนตลอดเวลา นอกจากนั้น พื้นห้องและอุปกรณ์ต่างๆ ได้รับการทำความสะอาด มีการตรวจตรา/ ซ่อมแซม ให้มั่นคงแข็งแรงใช้งานได้เสมอ โรงฝึกพลศึกษามีขนาดกว้างเพียงพอกับจำนวนนักเรียน อุปกรณ์ต่างๆ มีการจัดแยกประเภทจัดเก็บเป็นระเบียบ มีครูเจ้าหน้าที่ดูแลการใช้ การจัดให้มีการกำหนดระเบียบในเรื่องความปลอดภัยในโรงฝึกพลศึกษา และโรงฝึกพลศึกษาอยู่ชั้นล่างของอาคารเรียน สำหรับส่วนที่มีระดับการปฏิบัติที่ปลอดภัยต่ำสุด คือการจัดให้มีการติดตั้งอุปกรณ์ดับเพลิงขั้นต้นภายในโรงพลศึกษา (एमअमा वडननुरानन्त, 2548)

8) สนามเด็กเล่น โรงเรียนมีการจัดสนามเด็กเล่นให้มีกฎระเบียบที่ชัดเจนในการเล่น/ การใช้สนามเล่นหรือสนามกีฬาเป็นส่วนที่มีระดับการปฏิบัติที่ปลอดภัยสูงสุด รองลงมาคือ การจัด

ให้นักเรียนทุกคนต้องได้รับคำแนะนำ/ สอนวิธีการใช้อุปกรณ์การเล่น/ เครื่องเล่นต่างๆ ก่อนที่จะใช้สนามเล่นหรือลงเล่นกีฬาในสนาม นอกจากนั้นมีการจัดพื้นสนามให้สะอาด/ แห้ง มีทางระบายน้ำโดยรอบเพื่อป้องกันน้ำท่วมขังและสนามเฉอะแฉะ การจัดบริเวณโดยรอบไม่มีหลุม ของแหลม ของมีคม หรือสิ่งที่จะทำให้เป็นอันตรายต่อนักเรียนได้ เครื่องเล่นที่อยู่กับที่ เช่น ซิงช้า ม้าหมุน กระดานหก กระดานลื่น มีการติดตั้งกับพื้นอย่างแน่นหนา แข็งแรง และดูแลตรวจตราให้ปลอดภัยอยู่เสมอ สำหรับส่วนที่มีการปฏิบัติที่ปลอดภัยต่ำและต่ำที่สุดคืออุปกรณ์เครื่องเล่นสนามทุกชนิดอยู่ในสภาพดี มีความมั่นคง แข็งแรง ไม่ชำรุดผุกร่อน หรือเป็นสนิม และพื้นที่มีการจัดวางอุปกรณ์ห้อยโหนหรือปีนป่ายสำหรับนักเรียนมีการปูด้วยทราย ขี้เลื่อย หรือวัสดุอ่อนนุ่ม (บุญยรัต รุ่งสาคร, 2546)

9) อาคารเรียน มีการจัดการติดตั้งสัญญาณเตือนภัย/ แจ้งเหตุฉุกเฉิน และการติดตั้งเครื่องดับเพลิงภายในอาคารเรียนอยู่ในระดับการปฏิบัติการที่ปลอดภัย โดยที่ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ พบว่า ยังไม่เคยเกิดอัคคีภัยขึ้นภายในโรงเรียนและซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของชาติ แก้วมณี (2545) พบว่า ระยะแรกมีการติดตั้งเครื่องดับเพลิงในโรงเรียนอนุบาลแต่ไม่เคยเกิดอัคคีภัยขึ้น ต่อมาจึงไม่ติดตั้งเพราะเห็นว่าเป็นการสิ้นเปลืองโดยเปล่าประโยชน์ อย่างไรก็ตาม โรงเรียนควรที่จะต้องให้ความสำคัญ เรื่องอัคคีภัย ซึ่งอาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา และจะทำให้เกิดความเสียหายทั้งร่างกาย จิตใจ และทรัพย์สิน โรงเรียนจึงควรได้มีการติดตั้งระบบสัญญาณเตือนภัย เครื่องดับเพลิงให้เพียงพอทุกอาคาร ทุกชั้น ตรวจสอบบำรุงรักษาเป็นประจำ พร้อมการใช้งานอย่างปลอดภัยได้ทันที รวมทั้งแผนผังการอพยพหนีไฟ และประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนบุคลากร และครูทุกคนได้รับทราบ (คู่มือโรงเรียนปลอดภัย, 2550)

10) สถานที่ตั้งโรงเรียน โรงเรียนตั้งอยู่ในที่ห่างจากถนน ทางรถไฟ แม่น้ำ ลำคลองที่ปลอดภัยต่ำ เพื่อป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้นแก่นักเรียน และตั้งอยู่ห่างจากเสียงรบกวน หรือแหล่งสกปรก เช่น สนามบิน โรงงานอุตสาหกรรม แหล่งขยะมูลฝอยสิ่งปฏิกูล ซึ่งไม่สอดคล้องกับระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2546 หมวด 1 สถานที่และอาคาร ข้อ 6 ที่ระบุว่า “สถานที่ตั้งของโรงเรียนต้องมีลักษณะที่ไม่ขัดต่อสุขลักษณะหรืออนามัยของนักเรียน การคมนาคมสะดวก ตั้งอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี ไม่อยู่ใกล้โรงงานอุตสาหกรรมที่อาจเกิดภัยอันตรายใดๆ หรืออยู่ใกล้สถานที่ซึ่งไม่เหมาะสมแก่กิจการของโรงเรียน” โรงเรียนควรได้มีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดูแลเรื่องมลภาวะ/ มลพิษต่างๆ จากภายนอกโรงเรียน เช่น ควันทัน และมลภาวะทางเสียงจากรถยนต์และโรงงานอุตสาหกรรม รวมทั้งโรงเรียนควรได้มีการให้ความรู้ การเฝ้าระวัง การป้องกัน การแก้ไข เพื่อมิให้นักเรียนได้รับอันตรายจากมลภาวะ/ มลพิษดังกล่าว (คู่มือโรงเรียนปลอดภัย, 2550)

11) ห้องน้ำห้องส้วม จัดอยู่ในระดับการปฏิบัติที่ปลอดภัยต่ำ เนื่องจากห้องส้วมมีทุกชั้นในกรณีที่อาคารมีมากกว่า 1 ชั้น เป็นระดับการปฏิบัติที่ปลอดภัยต่ำ ห้องน้ำห้องส้วมอาจเป็นสถานที่เกิดอุบัติเหตุได้เสมอ ดังนั้นการจัดหรือสร้างห้องน้ำห้องส้วมให้ปลอดภัยแก่นักเรียน จึงเป็นสิ่งจำเป็น ซึ่งได้แก่ การจัดให้มีจำนวนห้องน้ำห้องส้วมได้สัดส่วนกับจำนวนนักเรียน และให้เหมาะสมกับสภาพและวัยของนักเรียน เช่น อนุบาลศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษา การตรวจสอบปรับปรุง ซ่อมแซม ดูแลรักษา เปลี่ยนแปลงอุปกรณ์ห้องน้ำ ห้องส้วมที่ชำรุดให้ใช้งานได้ เช่น ประตูห้องน้ำ ห้องส้วม แข็งแรง ปิด-เปิดได้สะดวก ไม่ฝืด มีกลอน ส้วมหรือชักโครกให้อยู่ในสภาพปลอดภัยใช้งานได้ การกำหนดแนวทางปฏิบัติการใช้ห้องน้ำ ห้องส้วม ที่ปลอดภัย การจัดเจ้าหน้าที่ตรวจสอบความปลอดภัยของห้องน้ำห้องส้วมทุกวันและหลังเลิกเรียน (คู่มือโรงเรียนปลอดภัย, 2550)

5.2.2 ด้านการจัดบริการความปลอดภัยของโรงเรียน

ด้านการจัดการบริการความปลอดภัยของโรงเรียน พบว่าโดยรวมทั้งหมดอยู่ในระดับการปฏิบัติที่ปลอดภัยสูง ซึ่งทั้งผู้บริหาร/ครูและนักเรียน มีความเห็นสอดคล้องกันโดยมีการจัดบริการสุขภาพอยู่ในระดับการปฏิบัติที่ปลอดภัยสูง การจัดบริการความปลอดภัยในการเดินทางไป-กลับโรงเรียนอยู่ในระดับการปฏิบัติที่ปลอดภัยปานกลาง และการจัดบริการฝึกซ้อมเพื่อความปลอดภัยอยู่ในระดับการปฏิบัติที่ปลอดภัยต่ำ

1) ด้านการจัดบริการสุขภาพ โรงเรียนมีการจัดครูหรือเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ผ่านการอบรมด้านการรักษาพยาบาลเบื้องต้นสามารถดูแลและให้ความช่วยเหลือนักเรียนได้ในโรงเรียนเป็นส่วนที่มีระดับการปฏิบัติที่ปลอดภัยสูง รองลงมาคือมีการตรวจสุขภาพ ให้แก่นักเรียนโดยพยาบาลหรือแพทย์หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเป็นประจำทุกภาคเรียนนอกจากนั้นมีครูเป็นผู้ตรวจสุขภาพนักเรียนเป็นประจำทุกวันโดยดู เล็บ ตาผม ปาก ฟัน หู มือ เท้าและผิวหนังทั่วไป มีตารางการตรวจสุขภาพประจำปีและปฏิบัติตามอย่างสม่ำเสมอ มีการแยกนักเรียนที่เจ็บป่วยหรือเป็นโรคติดต่อแยกจากนักเรียนปกติ มีการจัดให้นักเรียนทุกคนมีบัตรสุขภาพและมีการลงรายการผลการตรวจสุขภาพ มีการจัดให้ครูประเมินสุขภาพจิตของนักเรียน (เช่น มีอารมณ์หงุดหงิดง่าย ปรับตัวยาก สมาธิสั้น เป็นต้น) โดยบันทึกผลไว้ทุกภาคเรียน มีการติดต่อเจ้าหน้าที่สาธารณสุขมาให้บริการสร้างภูมิคุ้มกันโรคแก่นักเรียนพร้อมกับมีจดหมายขอให้ผู้ปกครองหรือกระตุ้นให้ผู้ปกครองพานักเรียนไปรับภูมิคุ้มกันโรค สำหรับส่วนที่มีระดับการปฏิบัติที่ปลอดภัยต่ำคือ การส่งเสริมสุขภาพหลายรูปแบบทุกเดือน โดยการจัดของรูปสื่อในลักษณะต่างๆ เช่น วิทยุโทรทัศน์ วีดิทัศน์ สื่อโฆษณาต่างๆ เป็นต้น โรงเรียนเป็นสถานที่รวมของนักเรียนจำนวนมาก และมีโอกาสเกิดอุบัติเหตุต่างๆ ได้ ง่ายนักเรียนจึงควรได้รับการดูแลช่วยเหลือเบื้องต้นให้ได้รับความปลอดภัย ก่อนนำส่งสถานบริการ

สาธารณสุขที่เกี่ยวข้อง โรงเรียนควรจัดบริการการปฐมพยาบาลเบื้องต้นด้วยการจัดให้มีห้องพยาบาลและมีครูประจำห้องพยาบาลที่พร้อมจะให้บริการตลอดเวลา หรือตามความจำเป็น ซึ่งคู่มือโรงเรียนปลอดภัย (2550) ได้กำหนดการบริการเพื่อความปลอดภัยดังนี้ คือ (1) การจัดระเบียบวิธีการใช้ห้องพยาบาลของโรงเรียนไว้ให้ชัดเจน โดยต้องแจ้งให้นักเรียน/ ผู้ปกครองรับทราบด้วย (2) การตรวจสุขภาพนักเรียน (3) การจัดบริการช่วยเหลือและให้การปฐมพยาบาลเมื่อเกิดอุบัติเหตุ (4) การจัดหาอุปกรณ์หรือเครื่องใช้ในการป้องกันควบคุมอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้น เช่น เครื่องดับเพลิง การวางแผนป้องกัน การซ้อมแผนฉุกเฉิน การจัดมาตรการเฝ้าระวัง การทำบันทึกการตรวจเฝ้า และการจัดทำสถิติอุบัติเหตุของนักเรียน รวมทั้งการติดป้ายประกาศเตือนให้ปฏิบัติ/ ให้ระมัดระวัง/ ไม่ให้เกี่ยวข้องกับอันตรายต่างๆ เพื่อเตือนนักเรียนให้ระวังอยู่เสมอ

2) ด้านการจัดบริการความปลอดภัยในการเดินทางไปโรงเรียนกลับบ้าน โรงเรียนมีการจัดเส้นทางเข้าออก ของรถที่เข้ามาในโรงเรียน เป็นส่วนที่มีระดับการปฏิบัติที่ปลอดภัยสูง รองลงมาคือการกำหนดจุดรับ ส่ง นักเรียนสำหรับนักเรียนอย่างเป็นสัดส่วน นอกจากนั้นคือ มีการมอบหมายครูหรือเจ้าหน้าที่คอยรับส่งนักเรียนที่หน้าประตูโรงเรียน มีการจัดครูหรือเจ้าหน้าที่คอยดูแลนักเรียนประจำรถโรงเรียนทุกวัน มีการประสานงานขอความร่วมมือจากตำรวจจราจร มาคอยให้ความปลอดภัยบริเวณหน้าโรงเรียนสำหรับส่วนที่มีระดับการปฏิบัติที่ปลอดภัยต่ำ คือ การจัดบริการรถโรงเรียนในการรับส่งนักเรียน ระหว่างบ้านและโรงเรียน อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นกับนักเรียนจากการเดินทางไปโรงเรียน-กลับบ้านมีสาเหตุมาจากการเดินทางเท้าและการใช้พาหนะทางบก โรงเรียนควรมีมาตรการป้องกัน แนวทางแก้ไข การเฝ้าระวัง สำหรับนักเรียนในการเดินทางไปโรงเรียน-กลับบ้านเพื่อป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ ซึ่งคู่มือความปลอดภัยโรงเรียน (2550) กำหนดไว้ คือ 4) โรงเรียน ผู้ปกครอง ร่วมกันจัดทำมาตรการ/ แนวทาง/ คู่มือรักษาความปลอดภัยในการเดินทางไปโรงเรียนกลับบ้านของนักเรียน เพื่อให้ นักเรียนปลอดภัยจากอุบัติเหตุรถยนต์ คนร้าย สัตว์ ซึ่งมีการใช้เส้นทางร่วมกัน (2) โรงเรียนประสานงานเจ้าหน้าที่ตำรวจให้มาช่วยดูแลปฏิบัติหน้าที่ ช่วงเช้าเวลา 06.00-08.30 น. และช่วงเวลาโรงเรียนเลิกเวลา 15.30-18.00 น. ในเส้นทางที่นักเรียนใช้เดินทาง (3) การจัดทำป้ายประกาศ ประชาสัมพันธ์การปิด-เปิดโรงเรียน เวลาเข้าเรียน เวลาโรงเรียนเลิก ให้ชัดเจน เพื่อให้ผู้ปกครองนักเรียนปฏิบัติได้ถูกต้อง (4) การให้ความรู้แก่นักเรียนให้มีระเบียบวินัยในการเดินทางไปโรงเรียน-กลับบ้าน สร้างความตระหนักในเรื่องความปลอดภัยมีความเข้าใจเกี่ยวกับกฎจราจร/ เครื่องหมาย/ สัญญาณไฟจราจร (5) เมื่อเกิดอุบัติเหตุต้องมีการปฐมพยาบาลและนำส่งสถานบริการสาธารณสุขต่อไป พร้อมทั้งรายงานผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น

3) ด้านการจัดบริการฝึกอบรมเพื่อความปลอดภัย เช่น การฝึกซ้อมหนีไฟ การป้องกัน ระวังอัคคีภัย การป้องกันภัยพิบัติทางธรรมชาติ เป็นส่วนที่มีระดับการปฏิบัติที่ปลอดภัยต่ำ อัคคีภัย

เป็นอันตรายที่เกิดจากไฟฟ้าทำให้เกิดการลุกไหม้สร้างความเสียหายทั้งร่างกาย จิตใจ และทรัพย์สิน อาจทำให้เกิดการสูญเสียชีวิตโดยมีสาเหตุมาจากการขาดความระมัดระวังจากการใช้ไฟ/ กระแสไฟฟ้า เช่นการเผาขยะ ไฟฟ้าลัดวงจร ฯลฯ ดังนั้นโรงเรียนจึงควรมีการดำเนินการดังนี้ คือ (1) การแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบการป้องกันและระงับอัคคีภัย (2) การจัดทำแผนป้องกัน และระงับอัคคีภัยประกอบด้วย การอบรม การตรวจสอบ การซ่อมอพยพ หนีไฟ การดับเพลิง การ ช่วยปฐมพยาบาล/ รักษาพยาบาลเบื้องต้น (3) การติดตั้งระบบและอุปกรณ์ป้องกันไฟฟ้าลัดวงจร และระบบสัญญาณเตือนภัยพร้อมทั้งมีการตรวจสอบการใช้งานได้อยู่เสมอ (4) การติดตั้งอุปกรณ์ ดับเพลิงให้เพียงพอทุกอาคาร ทุกชั้น พร้อมกับการตรวจสอบ บำรุงรักษาเป็นประจำเพื่อพร้อมใช้ งานอย่างปลอดภัย (5) จัดทำป้ายประชาสัมพันธ์แหล่งข้อมูล วิธีการแจ้งเหตุเพลิงไหม้ แหล่งข้อมูล ติดต่อขอความช่วยเหลือได้ทันที เมื่อเกิดอัคคีภัยให้เห็นได้ชัดเจน (6) การประสานขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สถานบริการสาธารณสุข สถานีดับเพลิง สถานีตำรวจ การ ไฟฟ้า เป็นต้น (คู่มือโรงเรียนปลอดภัย, 2550)

5.2.3 ด้านการจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา

ด้านการจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษาของโรงเรียน พบว่า โดยรวมทั้งหมดอยู่ใน ระดับการปฏิบัติที่ปลอดภัยสูง ซึ่งทั้งผู้บริหาร/ ครูและนักเรียนมีความเห็นสอดคล้องกัน โดยมีการ จัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับความปลอดภัยในโรงเรียนอยู่ในระดับการปฏิบัติที่ปลอดภัยสูง การ จัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับความปลอดภัยในการสัญจรอยู่ในระดับการปฏิบัติที่ปลอดภัยปาน กลาง และการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับความปลอดภัยในบ้านอยู่ในระดับที่ปลอดภัยต่ำ

1) ความปลอดภัยในโรงเรียน โรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับการ ปฏิบัติงานเพื่อป้องกันอุบัติเหตุในบริเวณโรงเรียนเป็นส่วนที่มีระดับการปฏิบัติที่ปลอดภัยสูง รองลงมาคือการปฏิบัติตนเพื่อการเล่นในสนามเด็กเล่นอย่างปลอดภัย นอกจากนั้นคือการปฏิบัติตน เพื่อการปฏิบัติกิจกรรมในห้องเรียนอย่างปลอดภัย การปฏิบัติตนเพื่อป้องกันอุบัติเหตุในอาคาร เรียน การปฏิบัติตนเพื่อฝึกการหนีภัยจากอัคคีภัยต่างๆ อย่างปลอดภัย การปฏิบัติตนเพื่อการ ป้องกันอุบัติเหตุจากการใช้ห้องน้ำห้องส้วมอย่างปลอดภัย การปฏิบัติตนเพื่อป้องกันอุบัติเหตุใน โรงอาหาร การปฏิบัติตนเพื่อป้องกันอันตรายจากไฟฟ้าและอุปกรณ์ไฟฟ้าต่างๆ สำหรับส่วนที่มี ระดับการปฏิบัติที่ปลอดภัยต่ำคือ การปฏิบัติตนเพื่อเกิดไฟไหม้/ อัคคีภัย/ ภัยพิบัติจากธรรมชาติ

2) ความปลอดภัยในการสัญจร โรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับการเรียนรู้ และความเข้าใจอย่างถูกต้องเกี่ยวกับสัญญาณไฟจราจร การปฏิบัติตนในการเดินทางเท้าอย่าง ปลอดภัย รู้จักและเข้าใจระบบการจราจรต่างๆ ในบริเวณโรงเรียน การรู้จักบุคคลที่ให้บริการความ ปลอดภัย เป็นส่วนที่มีระดับการปฏิบัติที่ปลอดภัยสูง รองลงมาคือ การปฏิบัติตนในการข้ามถนน

อย่างปลอดภัย นอกจากนั้นการปฏิบัติตนในการใช้บริการยานพาหนะต่างๆ สำหรับส่วนที่มีระดับการปฏิบัติที่ปลอดภัยต่ำ คือ การฝึกปฏิบัติที่ถูกต้องเกี่ยวกับกิจกรรมด้านการจราจรที่ปลอดภัย/ เช่น กฎจราจร / กฎหมาย/ สี/ เครื่องหมาย/ ป้าย ฯลฯ

3) ความปลอดภัยในบ้าน โรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันอันตรายจากการเกิดอุบัติเหตุในบ้านเป็นส่วนที่มีระดับการปฏิบัติที่ปลอดภัยสูง รองลงมาคือ การปฏิบัติตนเพื่อป้องกันอันตรายจากเครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ ในบ้าน นอกจากนั้น คือ การปฏิบัติตนเพื่อป้องกันอันตรายจากการใช้เครื่องใช้ไฟฟ้าต่างๆ ในบ้าน การปฏิบัติตนเพื่อป้องกันอันตรายจากสารพิษต่างๆในบ้าน สำหรับส่วนที่มีระดับการปฏิบัติที่ปลอดภัยต่ำคือ การปฏิบัติเพื่อป้องกันการเกิดไฟไหม้บ้าน

การจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษาด้านความปลอดภัยในโรงเรียน ในการสังวรและในบ้านเป็นกระบวนการให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ มีทัศนคติหรือจิตสำนึกของความปลอดภัย และรู้จักปฏิบัติตนให้พ้นภัย รวมทั้งเพื่อลดอัตราเสี่ยงของการเกิดอุบัติเหตุให้น้อยลงมากที่สุด (เอมอณา วัฒนบูรานนท์, 2548) ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษาด้านความปลอดภัยทั้ง 3 ด้านดังกล่าว จึงต้องมีการวางแผน ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสม การกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานที่ชัดเจน ให้บุคลากรในโรงเรียนและพ่อแม่/ ผู้ปกครองนักเรียน ตลอดจนหน่วยงาน/ องค์กรต่างๆ มีส่วนร่วมในการดูแลความปลอดภัยให้แก่นักเรียน (คู่มือโรงเรียนปลอดภัย, 2550)

5.2.4 การประเมินระดับความเสี่ยงความปลอดภัยในโรงเรียน

การประเมินระดับความเสี่ยงความปลอดภัยในโรงเรียนทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ที่เื้อต่อความปลอดภัย ด้านการจัดบริการความปลอดภัย และด้านการจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา พบว่า การปฏิบัติลักษณะความปลอดภัยของโรงเรียนทั้ง 3 ด้านดังกล่าว มีระดับความเสี่ยงอยู่ในระดับ 1 หรือเล็กน้อย ซึ่งเป็นระดับความเสี่ยงในโรงเรียนที่ยอมรับได้ แต่อย่างไรก็ตามอุบัติเหตุหรือความไม่ปลอดภัยทั้งหลายก็มักจะเกิดขึ้นได้ ไม่ว่าสถานที่ใด เวลาใด ซึ่งเป็นสิ่งที่คาดคิดว่าจะเกิดขึ้น และ อนุชา โมกขะเวส (2552) ได้กล่าวไว้ว่า โรงเรียนถือเป็นบ้านหลังที่สองของเด็กที่มักใช้เวลาส่วนใหญ่ประกอบกิจกรรมต่างๆ ภายในโรงเรียน ประกอบกับเด็กอยู่ในวัยซุกซน หากสภาพแวดล้อมในโรงเรียนไม่ปลอดภัย จะยิ่งเพิ่มความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุที่ไม่คาดคิดได้ ซึ่ง 8 จุดเสี่ยงที่มักเกิดอุบัติเหตุเป็นประจำในสถานศึกษา ได้แก่ ประตูโรงเรียน เครื่องใช้ไฟฟ้า โต๊ะเก้าอี้ บันได สนามเด็กเล่น บ่อน้ำ สนามกีฬา และอาคารที่กำลังก่อสร้าง ดังนั้นการสร้างความปลอดภัยในโรงเรียนจะต้องเป็นกระบวนการที่ผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้ปกครอง ตลอดจนชุมชนจะต้องมีส่วนร่วม โดยอาจจะประกอบด้วยกิจกรรมที่สำคัญ คือการสร้างกระบวนการ

ตรวจสอบ และจำกัดความเสี่ยง ด้วยการเก็บข้อมูลความเสี่ยง 3 อย่าง ได้แก่ ข้อมูลการบาดเจ็บที่เกิดขึ้นในโรงเรียน ข้อมูลสิ่งแวดล้อมที่เสี่ยง โดยการเดินสำรวจสิ่งแวดล้อมอันตรายในโรงเรียนและข้อมูลพฤติกรรมที่เสี่ยง โดยการสังเกตพร้อมทั้งบันทึกข้อมูลทั้งหมดดังกล่าว แล้วทำการวิเคราะห์/เพื่อประเมินความเสี่ยง วางแผนในการแก้ไขและป้องกันต่อไป (คู่มือโรงเรียนปลอดภัย, 2550)

5.2.5 การเปรียบเทียบระดับความปลอดภัยในโรงเรียนตามการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่าง

การเปรียบเทียบระดับความปลอดภัยในโรงเรียนตามการรับรู้ของผู้บริหาร/ครูและนักเรียน ทั้ง 3 ด้านคือ ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ที่เอื้อต่อความปลอดภัย ด้านการจัดบริการความปลอดภัย และด้านการจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P\text{-value} < 0.05$) จากผลการศึกษาจึงเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบที่ผู้บริหาร/ครู จะต้องจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระด้านความรู้ต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน เนื้อหาของหลักสูตรควรเหมาะสมกับวัย ความจำเป็น ความสนใจของเด็กนักเรียน ตลอดจนสภาพอุบัติเหตุและความปลอดภัยในแต่ละโรงเรียน สุเพชร ยอดตาและ ชินภัทร ภูมิรัตน์ (2552) กล่าวว่า การดำเนินงานในเรื่องความปลอดภัย ถือเป็นเรื่องสำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษาไม่อาจละเลยได้ เนื่องจากอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นส่วนหนึ่งมีสาเหตุมาจากสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน อีกส่วนหนึ่งเกิดจากพฤติกรรมที่ไม่ปลอดภัยและสร้างพฤติกรรมที่ปลอดภัยขึ้น นักเรียนที่จะเติบโตขึ้นเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าของชาตินั้นจะต้องมีความรู้ มีพฤติกรรมที่ปลอดภัย ซึ่งเป็นไปตามระบบประกันคุณภาพตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 และมาตรฐานที่ 10 คือ ผู้เรียนมีสุขลักษณะนิสัย/มีสุขภาพที่ดี ป้องกันตัวเองไม่ให้เกิดอุบัติเหตุ และจะเห็นว่าในเรื่องการจัดการศึกษาของต่างประเทศ เช่น อังกฤษ อเมริกา นิวซีแลนด์ ญี่ปุ่น ฟิลิปปินส์ ให้ความสำคัญในเรื่องความปลอดภัยเป็นลำดับแรก ของการบริการการศึกษาซึ่งมีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าด้านวิชาการ นอกจากนั้นนักเรียนซึ่งเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา ผู้บริหาร/ครู ควรยอมรับว่านักเรียนทุกคนมีความสามารถและเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนที่มีความรักความผูกพันและปรารถนาดีต่อโรงเรียนของตนเอง จึงควรเปิดโอกาส ให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและร่วมกันการวางแผนการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน การจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียน และการจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษาในโรงเรียน ภายใต้การแนะนำของผู้บริหาร/ครู

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

1) โรงเรียนควรจะมีการกำหนดนโยบายในการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนให้ชัดเจน โดยผู้บริหารต้องให้ความสำคัญและจริงจังที่จะดำเนินการตามนโยบายนั้น เนื่องจากปัญหา

ความไม่ปลอดภัยในโรงเรียนเป็นปัญหาสำคัญต่อสุขภาพเด็กนักเรียน เพราะความปลอดภัยในโรงเรียนเป็นความต้องการพื้นฐานที่ผู้ปกครองทุกคนต้องการให้โรงเรียนดำเนินการและเป็นสิทธิพื้นฐานที่เด็กนักเรียนควรจะได้รับ รวมทั้งโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน และเป็นสถาบันทางสังคมหนึ่งที่ทำหน้าที่ส่งเสริมการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กนักเรียนได้ ตลอดจนโรงเรียนยังมีความคาดหวังของสังคมในการเป็นองค์กรนำในด้านการสร้างเสริมความปลอดภัย

2) โรงเรียนควรจะมีการจัดตั้งกลุ่มบุคคลสร้างเสริมความปลอดภัยในโรงเรียนอันประกอบด้วยผู้บริหาร ครู บุคลากรอื่นในโรงเรียน นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน เพื่อศึกษาปัจจัยเสี่ยงของความไม่ปลอดภัยในโรงเรียน และดำเนินการเฝ้าระวัง ป้องกันและแก้ไข และปัญหาความไม่ปลอดภัยต่างๆ ในโรงเรียน

3) โรงเรียนควรมีการจัดการให้กลุ่มบุคคลสร้างเสริมความปลอดภัยในโรงเรียนได้รับการฝึกอบรมและพัฒนาทักษะในการดำเนินการเฝ้าระวัง ประเมินความเสี่ยง กิจกรรมสร้างเสริมความปลอดภัยต่างๆ

4) โรงเรียนควรจะมีการจัดให้มีระบบการเฝ้าระวังความเสี่ยงต่อความปลอดภัยซึ่งประกอบด้วย

ก. การเดินสำรวจจุดเสี่ยง

ข. การสังเกตและบันทึกพฤติกรรมเสี่ยง

ค. การบันทึกการบาดเจ็บ

ง. การนำข้อมูลต่างๆ ดังกล่าวมาวิเคราะห์ความเสี่ยง เพื่อวางแผนการดำเนินงาน และแก้ไขประเมินผล

5) โรงเรียนควรมีการกำหนดมาตรการ/ แนวทางและคู่มือการปฏิบัติความปลอดภัยในโรงเรียนที่เหมาะสมและเป็นระบบอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ อันประกอบด้วย

ก. มาตรการความปลอดภัยในด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ

ข. มาตรการการจัดบริการความปลอดภัยของโรงเรียน

ค. มาตรการการจัดการเรียนการสอนสวัสดิกศึกษาของโรงเรียน

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาเกี่ยวกับการประเมินความเสี่ยงด้านความปลอดภัยในสถานศึกษาของหน่วยงานอื่นหรือในเขตการศึกษาอื่นๆ เพิ่มขึ้น

2) ควรศึกษาเกี่ยวกับการประเมินความเสี่ยงด้านปัญหาสังคม เช่น การเสพติดสารเสพติด อายุนุช เป็นต้น

3) ควรศึกษาเกี่ยวกับการประเมินความเสี่ยงด้านความปลอดภัยจากภัยธรรมชาติ เช่น พายุ น้ำท่วม ไฟป่า แผ่นดินไหว เป็นต้น